Број 133 У Новом Саду, у недељу 17 јуна 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ нала и се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ (Јутарњи лист) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Шта се иза брда ваља?

Ко је пажљиво посматрао све оно, што се у најновије доба догађало у Аустрији и Угарској, тај много што шта није могао лако разумети ни објаснити. Нека скривена снага заплетала је и расплетала догађаје и уде шавала неко ново стање.

Шта је то? Они који мало јаче могу да завире иза поли тичких завеса, једнодушно шапћу, да је у изгледу рат Господи дипломатима у Бечу прохте ло се да сасвим освоје Босну и Херцеговину, па пођу и напред на Балкан, до Солуна. И сад било шта било и пукло куд пукло, удешавају и у Аустрији и у Угарској онакве прилике, какве им се чине згодне за њи хове планове. Не могу да по стигну баш све што хоће, али чине бар оно што могу и у Аустрији и у Угарској.

Има странака у Аустрији и у Угарској, које виде шта се иза брда ваља, има их који не виде јасно. Једно је сигурно, Беч је готов све да жртвује само да спроведе намеру, а врло је одлучан према свакоме, ко му укрштава путеве. Ко с овог гледишта посматра догађаје, видеће зашто је морала да падне влада у Хрватској и Славонији.

Већ је теже с угарском владом. Она има огромну већину у сабору, и Беч покушава све, да се с њом споразуме. Он ће попуштати и жртвовати. Како ће та ствар испасти, није још сасвим сигурно

Понављам, Беч није у стању да намести сваку ствар онде, где је њему драго. Али где не може сасвим тамо, он је бар мање близу, или бар што може ближе. Много изгледа данас још неразумљиво, али за кратко време, ако свака „лутка“ дође на своје место, постаће све разумљиво.

Наравно, у овај мах још нико не зна како ће испасти. Само се види напрезање у том правцу. И види се још нешто. Док се у Бечу нешто спрема, спрема се и у Бугарској. Бугари желе да нападну Србију. Њихова дипломација се сувише узмувала. Виде и сами да то упада у очи, зато су пустили глас, да раде на томе, да Бугарска прогласи себе краљевином.

Она ће можда то и учинити, али јој је овде главни смер друго: — Македонија. А већ јавно говоре њене новине, да пут у Македонију води преко Србије.

Може бити да од свега овога ништа бити неће. Много су пута спремале државе рат, па се у последњем часу разбило. А много су пута сви држали, да је за дуго осигуран мир, а рат је букнуо. Може дакле бити да се неће догодити ништа. Али за сад се спрема окршај, и у Бечу удешавају по целој монархији онако, као да ће ускоро и насигурно наступити — рат.

Соколски слет у Раваници.

Као и лане, тако и ове године било је у Раваници јуче на Видов-дан веома много света. Изгледа, да их је сваке године све више. — Соколи су ове године саразмерно били слабо заступљени, јер су многи од то одабрани отишли у Праг на 5. свесоколски слет, који ће се одржати на католички Петровдан Програм овогодишњег соколског слета био је много богатији и лепши, него ланьски; ту се дакле види напредак и то саразмерно времену веома велики напредак. Ове године први пут видимо на вежбалишту: рек, коња, барне.

Што се пак самог извађања програма тиче, ту је назадак, а не напредак. Тешко је у нашим приликама таки програм извађати, особито кад се узме, као што је било ове године, да је све спало на једну једину личност. Не може се без стручњака. Технички одбор овогодишњи још се увек јако љуља, није сигуран ни сам у оцењивању, него се или поводи за публиком или за такмацем. Тога не би требало да има. Одбор технички треба одлучно да изказује суд, са пуно поуздања и убеђења. Докле-год буде овако, увек ће бити речи.

И ове године мислим баш голубиначки соко имао је неке прилике или неприлике због одела. То мислим, да би већ један пут требало коначно решити.

Па сада да пређем на нешто, што је највише сметало, да вежбе ове године нису испале боље него лане, а то је само земљиште, на коме се вежбало (вежбалиште). Колико сам ја чуо, фрушкогорска соколска жупа дала је за удешавање тога земљишта до неких 2000 К. А по мом немеродавном суду до данас се тамо утрошило десетак форината.

Није још готово што је најглавније, него је у пола остављено. Мора да подузимач није знао када ће бити ове године соколска утакмица (!?). А што је и урађено боље да ништа није, јер је тако урађено као од беде. Једном речи терен за вежбање био је испод сваке критике. Лањски није био добар, али је од овогодишњег бар за 90% бољи био. Да се скакање у даљину из залета није обуставило, било би највећих несрећа. — Позвани требало би да одговарају за терен. —

Да пођемо даље. Програм се ове годиме делио у два дела На један пре подне и на други после подне.

Права утакмица почела је пре подне око 7 сати. Ту је било бацање камена с рамена. Камен је био тежак 16 и по кгр. а најдаље га је бацио Коста Цвејић черевићки соко (6·45 м.)

После овога било је бацање кугле од 7¾ кгр. И ово је најдаље (9.45 м) бацио К Цвејић, учитељ. После је било бацања дискоса. И дискос је најдаље (32 55 м) бацио К. Цвејић.

После овога дошло је бацање копља. Ту је победилац био Штасер, соко из Карловаца (42 50 м) Кад је и ова утакмица била готова, дошло је на ред скакање с места у вис.

Победу је однео К Цвејић (1·20 м) Онда је било скакање у вис из залета. Највише је скочио Дока Поповић, техничар, новосадски соко 1·60 м. но он се није такмачио, а од оних, који су се такмачили највише је скочио К. Цвејић (1·50 м.) Скакање мотком ове године било је много слабије, него лане Биће да је томе доста крив и овај јединствен терен. Мотком је највише скочио Шуваковић (2·30 м.)

После овога дошло је скакање с места у дужину. Најдаље је скочио К Цвејић 2·65 m Сва скакања била су без даске.

У трчању су победиоци: Војновић и А. Прерадовић гимназиски абитуријенти. Скакање у даљину из залета пробало се, па кад се видело, да је терен опасан по скакаче — напустило се.

То све било је пре подне. Да, мал' не заборавих: Било је и пре подне, а и у подне код свију гостионичара така скупоћа, да се може назвати кајишарењем, дерањем или којим хоћете овим сличним изразима. Ја сам добио за ручак мали батак од гушчета и комадић ребра и зато ми је рачунао брат соко 80 нов. Поновио сам још једну порцију, платио лепо 1·60 фор. па се онда сетих, да има ту и Шићана мојих познаника и пођох, да доручам, ако се код њих што нађе. Тако гуљити и дерати, мислим да није у реду. Једној особи према тој шкандалозној скупоћи да руча у Раваници треба бар 10 фор. а гостионичар се наплати за једно печено гушче 8—9 фор. Питам ја где се још плаћа за ручак 10 фор. Је ли и то „свој своме“? Ако је то лепо и часно, онда је све лепо.

Но нешто зуцају, да исти гостионичари морају да плате велике пристојбе за места. Да ли ту има шта, ја не знам, но нашао сам за вредно да читаву ствар онако како сам видео, искусио и чуо изнесем на јавност у најбољој намери, да се погрешка опет идуће године на велику штету свих гостију не понови. — Вино је било 50 нов. литра. Бележим само да се зна. О есцајгу и послуги нећу ништа да кажем.

После подне биле су слободне вежбе, а за овим вежбе на справама. На реку је најлепше радио А. Прерадовић из Голубинаца. Цела му је појава елегантна и све што ради, ради елегантно, салонски, лако и у опште узорно.

За тим је дошло мачевање рапирима и мачевима. То су извађали браћа Србијанци. Особито при делењу мегдана могло се видети каквом техником и издржљивошћу на оној јакој врућини — располажу браћа из прека. Они су нас задивили и ми им само честитати можемо.

Не могу, а да не споменем малу чету румских соколова, која се састојала из самих дечака отприлике од 10—13 година. — Они су нам показали лакше соколске слободне вежбе.

За овим је дошла група „соколица“ из Шида, која је извађала слободне вежбе барјацима.

После овога био је разлаз.

Све сам ово, ако сам овде-онде и замерио, рекао из најбоље воље, да би се постојеће погрешке до године отклониле.

Нови Сад

Г. Мирковић.

»Б у н а«!..

„На други дан Духова букнула је у Даљу буна и револуција Срби до грла наоружани, неколико стотина на броју, под вођством учитеља Бенина, дошли пред цркву и хтели да потуку свештенике...“

Ти се смејеш? Мислиш да се шалимо?... И сами смо се у први мах слатко насмејали кад смо прочитали дугачки телеграм опет васкрслог (у својој старој ћуди) поп Милоша даљског, који је отпремио у Осек редарственој области, и у коме је тражио да се одмах пошаље у Даљ жандармерија и војска са топови, да угуши „револуцију“. Али грехота би било даље смејати се, јер су неки заиста у опасности — да не помере памећу... Зато ћу укратко да опишем ту „револуцију“ у Даљу, па ваљда ће се наћи милостивог срца, које би узело неке на лечење. Ево шта је на ствари! У даљској српској школи одредили су учитељи испит дечји са петак Међутим главни школски надзорник замоли школског управитеља Бенина да се испити одложе за други дан Духова после подне, јер је рад да и он дође на испит. И ово је учињено. Али поп Душану није право да на испит дође школски надзорник, већ би хтео да он оцењује рад учитеља Бенина, кога ужасно мрзи. А хтео је и да задржи Бенина, да овај не би могао раније да оде у вришки суд где има 27. о. м. преслушање због тужбе једног калуђера. — Зато брже боље, у друштву са другим свештеником и председником општине, брзојаве референту да не долази на испит, но да се испит одложи. А патријарху телеграфирају да је испит на Духове (први дан) па га моле да забрани, јер је велики празник. Шта им је одговорено то Бенин није знао, јер су од њега тајили све до последњег часа. Међутим он је био накан да држи испит,

како је са надворником уговорено. Али сада дође поп Душан и председник, па запрете учитељима да не смеју држати испит, већ да га одложе кад се њима прохте. Бенин се наравно, на ово није осврћао, јер, није добио никаквога налога од више власти. Но у глави попа Душана роди се мисао, да употреби силу. И реше, да на дан испита дођу у школу да истерају из школе децу и учитеља, те да узму кључеве и школу да закључају. Ово се дочује и људи се на ово узбуне, Зар да се, наопако, допусти и ово?!

На дан испита дође пред школу све одраслије у Даљу, Кад су ови видели читаву војску пред школом а они се посакривали, и нису смели да дођу ни близу школе.

Кад је било време служби божјој, свет оде у цркву. Кад ево ти одједном у цркву попа Милоша, па растера људе из цркве, и децу која се већ обукла и изашла са рипидама, разјури на поље „Нећу да вам служим службу, јер сам добио писмо да ће ме убити!“

Сад се тек свет узрује. И да није било ладнијих људи, било би свачега. Међутим се дочује да су наши свештеници тражили из Осека војну војску, као што напред рекосмо И тражили су да се учитељ Бенин одмах затвори, јер „за који минут може се просути крв“... Кад је учитељ Бенин отишао у општину и телефоном разговарао са котарским предстојником морао је да се смеје своме и сам котарски предстојник. — И наравно, нити је било крви; нити је дошла војска са топови али је у подне дошао главни школски надзорник да одржи испит. А они су трубили да је надзорник испит телеграфски одложио...

Ето то је све! Само је поп Душан после подне излупао све своје проворе од једа.

Странчарење у школи

Пишу нам из Вел. Симиклуша: Ових дана приредили су наши либерали, шарењаци, мајалис школске деце, са којега су била искључена мушка деца, јер им је учитељ — радикал. Ето, довле су дотерали наши шарењаци и лажемани! То жалосно дело учинише овдашња учитељица Ј. Теодоровићева и поп П. Агрима. Њих двоје су приредили мајалис, а спремали га у потаји. Ми Срби, којих вас и тако мало овде има, згадили смо се на ово шуровање и ујдурму попа и учитељице. Зар су несрећници већ тако далеко дотерали, да сеју странчарење и неслогу и међу млађаном дечицом? Леп поп, а још лепша учитељица! Зар је требало, да покваренost свога срца покажу и пред дечицом и искале га на недужној мушкој дечици. Наш честити учитељ хтео је, да се приреди заједнички мајалис и да се том приликом освети и ђачка застава, која је већ готова, али наш жалосни поп и учитељица заслепљени мржњом ометоше то дечје славље. Одлучује женску дечицу, те застава остаде неосвећена, а мушка дечица без мајалиса. Чега још неће бити у епархији Георгија Малог и под надворништвот главатог лаже-мана Љупка!

Радикал.

Положио испит

Најмлађи син уваженог вел. сент-миклушког учитеља Ст Нађвинског, Јоца, положио је испит на државној учитељској школи у Темишвару са одличним успехом Своје науке продужиће на вишој педагогији у Будимпешти. Честитамо и радујемо се, што је наш Србин тако одликован међу туђинцима Само би желели, да као професор послужи своме народу.

Преболовио све болести.

Енглески генерал Сир Вилман Олферт, командант у Индији био је јако добродушан господар и омиљен код својих војника. Био је добар и мио, па кад год је посећивао војничке болнице, код сваког болесника застао би и питао, шта га боли, па онда је скро весело тешио болника говорећи: Ej, кад је само то, од тога ћеш брзо оздравити, мој сине. И ја сам већ патио од тога. По таким његовим речима, он је већ безброј болести преболео, када му једном дође нешто, што му је сасвим било непознато. Он је већ скоро све болнике обишао и на његову радост свуда је видео радосне пуне наде лица, која је за собом остављао, када приступи последњој постељи. А шта је с тобом, сине мој! запита као и обично. „Делириум, генерале, на жалост мало више сам пио“, беше одговор, који је овог добродушног и човекољубивог генерала у првом тренутку скоро извео из такта. Делириум ово је била болест, коју до сада још није узимао на себе а није ни могао, јер никада ни капи алкохола окусио није. Изненађење своје доста брзо свлада и добродушност му опет победи. Са изразом веселог задовољног човека настави своје утешне речи: Но, синко, не мораш губити наду, ти ћеш се брзо опоравити. Ту болест и ја сам препатио. — Али, када су оставили болеснике, рече он лечнику, који га је пратио: „Добро је, што смо сада готови, још је ваљда и горе шта могло доћи“.

Суша у новопазарском санџаку.

Из Царигра јављају, да је у новопазарском санџаку велика суша. Сељак скоро ништа није узорао, а и оно што је узорао, не обећава ништа. Усев не пробија из земље. Народ се боји, да ће ове године бити глади.

Време

Према телеграфском извештају од 29. јуна може се очекивати топло и суво време, понегде киша с буром.

ЛИСТАК.

Назори једног америчког милијонара.

Приповетка Максима Горког.

(Наставак.)

— Јесу ли закупници с' тиме задовољни?

— Нису сви, мислим! — одговори детињом простодушношћу. Али говоре, да сви људи не могу никад са свим бити задовољни, увек има незадовољника, који свему замерају.

— Зар вам влада не ставља препреке.

— Влада? понови и замисли се, таруђи претима чело Затим, баш као да се нечему досетио, климне главом Аха... Зар они у Вашингтону? Охо, они не ине препреке. То су врло добри људи... међу њима има и чланова мога клуба... Али њих ретко кад видиш... Зато по кад-што заборављаш на њих. Не, они не праве препреке понови милијонар, па ме одмах заједљиво запита

— А зар има влад , која препречује људима да праве новац?

Био сам нешто смућен ради своје безазлености и његове мудрости.

— Не — тихо одвратим не мислим на то... Мислио сам, да би влада морала по кад што забранити јавну отимачину..

— Н — но! — одврати милијонар то је идеализам Тога овде нема Влада нема права мешати се у приватне послове.

— Али зар је то приватан посао, ако један човек упропашћује многе људе?

— Упропашћује? — понови разрогачив очи. Упропашћивање то настаје, кад су скупи раденици и кад је штрајк. Али ми имамо исељеника. Они увек снижавају плату раденика и весело замењују оне, који штрајкују, кад их се накупи у земљи довољно у сврху, да јефтино раде и много траже све ће бити прекрасно.

Нешто је оживео те је мање личио старцу и детету, обадвоје у једној особи. Његови фини, мрачни прсти стадоше се мицати, а суви његов глас почео је нешто брже звучити у мојим ушима.

— Влада? То је допустимо занимљиво питање, доиста. Добра је влада неопходно потребна. Она решава овакве задаће: у земљи мора бити толико грађанства, колико је мени потребно у ту сврху, да од мене купује све, што желим продати Радника мора бити толико, како ја не бих трпео недостатака раднејснаге. Али не треба ни једног сувишног.

Тада неће бити социјалиста Неће сити штрајкова. Влада не сме узимати велики порез, све што народ може дати узећу ја сам. Ето, то ја називам добром владом.

(Наставиће се.)

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Кабаничарска радња
Луке Рајковића
у Карољфалфи
потребује два момка и два шегрта, који могу одма ступити
I. 782 1—3

Издају се 2 пекарске радње а уједно се и алат продаје Пекарница је на добром месту и прави добар промет а продаје се због одласка. Ближе се може дознати код
Јоце Јоцића
пекара
I. 780 1—1 Нова Градишка (Славонија).

ЗА НАШУ шпецерајску радњу потребујемо једног млађег помоћника који одма ступити може Првенство има Србин, а плата повољна. Обратити се треба на
Српско старобечејско потрошачко друштво
I. 779 1—3 у Старом Бечеју.

ЗА МОЈУ **КЊИЖАРУ**
и трговину хартије и писаћег прибора и т. д. потребујем
2 шегрта
ступање одмах.
Ј. Станковић
књижар
I. 778 1—3 Нови Сад, (Ujvidék).

ЗА НАШУ
ципеларску радњу
потребујемо 3 ципеларска и 2 папучарска момка цене највише ступање што пре
Гемперле и друг
I. 756 2—8 Турски Бечеј.

Ко жели јефтин новац
на КУЋЕ И ЗЕМЉУ и на II. и III. место добити или већ имајуће зајмове са јефтинијим променути, може то са малим трошком у најкраће време пробавити, ако се обрати на
Адолфа Фишера
банкарска и мењачка радња
НОВИ САД, господска улица бр. 15
Посредници добијају провизију.
I. 1092 28—50

У српске бање
који путују
могу набавити динара по најкулантнијем курзу, код
НОВОСАДСКЕ ФИЛИЈАЛЕ
ПЕШТАНСКЕ УГАРСКЕ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ. I. 713 3—4

ОДЕЛА
ФИНОГ И МОДЕРНОГ
за мушке и женске
добија се јефтино
код ПАНТЕ СПАИЋА Нови Сад,
I. 493 Дунавска улица бр. 36.

СТЕЧАЈ.
Првом српско-словачком потрошачком удружењу потребан је
ДЕЛОВОЂА.
Плата је месечно 70 круна. Ко се за ово место способним осећа, нека се најдуже за 8 дана пријави.
Прво српско словачко потрошачко удружење у Силбашу (Бачка).
Младен Милић,
I. 787 1—1 председник

ЉУБИЧИЦА КРЕМ (цена дози 1 круна).
ЉУБИЧИЦА ПУДЕР (бели крем или роза 1 кутија 1 К.
ЉУБИЧИЦА САПУН (1 комад 70 филера)
за постигнуће и уздржање трајне лепоте и нежности лица ненадкриљива су средства.
Здрављу сасма нешкодљива, зајамчено. Добивају се **једино** у фармацеутско-козметичком лабораторију
Томислава Штиглића, лекарника у Иригу
куда треба и наручбине управити које се, па и најмање савесно и кретом поште обављају.
I. 685 2—10

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.